

FIȘA DISCIPLINEI

Expertiză etică și consultanță etică

Anul universitar 2025

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie, Cultură, Comunicare / Master în Filosofie
1.7 Forma de învățământ	zi

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Expertiza etică și consultanță etică						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. Dr. Mihaela Frunză						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. Dr. Mihaela Frunză						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					24
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		48 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		48 fiz./96 conv.			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Prezența la curs nu este obligatorie
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Prezența la seminarii este obligatorie. Seminariile pot fi recuperate.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	C4.1 Utilizarea terminologiei și metodelor specifice ale esteticii și eticii aplicate în abordarea unor probleme umane, culturale și de comunicare. C4.2 Explicarea și interpretarea unor probleme actuale (avortul, eutanasia, tehnicile de manipulare genetică, discriminarea) prin prisma multiplelor afilieri disciplinare dintre etică și studiile de gen. C1.5 Identificarea și descrierea principiilor și metodelor cercetării în filosofie și în științele socio-umaniste C6.1 Definirea și alegerea metodelor și tehnicilor adecvate de soluționare a unor probleme interumane și interculturale cu un nivel ridicat de complexitate
Competențe transversale	CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente CT. 2. Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară CT3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să introducă masteranzii într-o problemă de actualitate în contextul dezvoltărilor actuale din mediile universitare. Contextul actual este cel în care nevoia de expertiză etică este în creștere; cu toate acestea, ea este în mod greșit asimilată profesionalismului, simțului comun sau moralei de inspirație teologică. Cursul își propune să ofere masteranzilor o introducere în temele și conceptele etice relevante pentru bazele expertizei etice. Sunt discutate probleme din câteva subdiscipline ale eticilor aplicate care oferă fundamentele pentru aceste concepte: etica biomedicală, etica cercetării. De asemenea, cursul propune o trecere în revistă a formelor de instituționalizare ale eticii: documente normative (analiza unor texte legislative și a unor coduri de etică), instituții de etică (comitete de etică, consilii de etică). Sunt discutate mai multe abordări contemporane în consultanța etică și consilierea etică.

7.2 Obiectivele specifice	Competențe dobândite: a) competențe cognitive; studentul va putea: - utiliza în mod adecvat teoriile și dezbaterile contemporane din domeniul eticii aplicate; - să înțeleagă, să compare variatele perspective teoretice despre temele actuale legate de etică, expertiză, consultanță etică; - să exerseze abilitățile de a dezbate, justifica și argumenta o poziție teoretică personală; b) competențe practic-aplicative: - abilitatea de a comunica oral și în scris limba română și cel puțin într-o limbă străină, utilizând corect terminologia și demersurile specifice eticii aplicate, a consultanței etice; - capacitatea de a aplica creativ metodele de cercetare ale științelor umaniste, în particular ale eticii aplicate și consultanței etice, în rezolvarea problemelor și comunicarea rezultatelor în mod argumentat (eseu academic); c) competențe atitudinale; pe parcursul cursului urmărim să dezvoltăm: - formarea unei atitudini de respect pentru diferență și de responsabilitate; - o valorizare pozitivă a pluralismului metodologic, a pluralismului cultural și a mecanismelor presupuse de conviețuirea într-o societate democratică
	umaniste, în particular ale eticii aplicate și consultanței etice, în rezolvarea problemelor și comunicarea rezultatelor în mod argumentat (eseu academic); - conceperea și conducerea proceselor de cercetare specifice: capacitatea de a proiecta, realiza și prezenta o lucrare de cercetare (disertație) pe teme similare celor discutate pe parcursul semestrului c) competențe atitudinale; pe parcursul cursului urmărim să dezvoltăm: - formarea unei atitudini de respect pentru diferență și de responsabilitate; - o valorizare pozitivă a pluralismului metodologic, a pluralismului cultural și a mecanismelor presupuse de conviețuirea într-o societate democratică

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere în temele cursului. Ce este expertiza etică?	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Domenii și cadre ale expertizei etice	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Expertiza etică și filosofia	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Expertiza etică și „criza” umanităților	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Aspecte etice ale cercetării biomedicale	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Studiu de caz. Evaluare și expertiză în cadrul normativ al cercetării din România	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Studiu de caz. Problema populațiilor vulnerabile	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	

Etică și vulnerabilitate în reproducerea asistată	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Etica cercetării și disciplinele socio-umane	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Aplicații ale expertizei etice: Comitetele de etică	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Consiliere etică și consultanță etică	curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia	
Expertiză etică și consultanță etică: aplicații propuse de studenți.	Discutarea propunerilor de cercetare ale studenților.	
Bibliografie Dworkin, Gerald, The Theory and Practice of Autonomy, Cambridge University Press, Cambridge, 1988		

LaFollette, Hugh (ed.), *Ethics in Practice. An Anthology*, Blackwell, Cambridge, Mass., 1997

Macklin Ruth, "Theoretical and Applied Ethics: A Reply to the Skeptics" in David M. Rosenthal, Fadlou Shehadi (eds.), *Applied Ethics and Ethical Theory*, University of Utah Press, Salt Lake City, 1988

McMahan, Jeff, *Ethics of Killing: Problems at the Margins of Life*, Oxford University Press, New York, 2003, pp. 267302, 455-492

Oderberg David S., *Applied Ethics. A Non-Consequentialist Approach*, Blackwell Publishers, Oxford, 2000.

Singer, Peter (Ed.), *Tratat de etică*, Polirom, Iași, 2006

Weingart Peter, Nico Stehl (Eds.), *Practicing Interdisciplinarity*, University of Toronto Press, Toronto, 2000

-Sandu Frunză, Mihaela Frunză (coord.). Criza instituțională a filosofiei, Ed. Limes, Cluj, 2010, 153 p., ISBN 978-973726-555-5 (poate fi descărcat de la adresa <http://sciri.wordpress.com/2010/12/06/volumul-criza-institutionala-afilosofiei/>)

- Terry Eagleton, „The Death of Universities”, guardian.co.uk, 17 December 2010,
<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/dec/17/death-universities-malaise-tuition-fees?INTCMP=SRCH>

- Hannah Richardson, „Humanities to lose English universities teaching grant”, BBC News, 26 Oct 2010,
<http://www.bbc.co.uk/news/education-11627843>

- Stanley Fish, „The Crisis of the Humanities Officially Arrives”, New York Times blogs, 11 Oct 2010,
<http://opinionator.blogs.nytimes.com/2010/10/11/the-crisis-of-the-humanities-officially-arrives/>

- Stanley Fish, „Crisis of the Humanities II”, New York Times blogs, 18 Oct 2010, <http://opinionator.blogs.nytimes.com/2010/10/18/crisis-of-the-humanities-ii/>

- Wendy Brown (video), „Save the University – part 6”, Sept. 23, 2009, <http://www.youtube.com/watch?v=aR4xYBGdQgw>

- Mihaela Frunză, *Expertiza etică și bioetica. Studii de caz*, Ed. Limes, Cluj, 2010, 250 p., ISBN 978-973-726-558-6

- Peter Singer, When is Research on Children Ethical? The Lancet, [Volume 377, Issue 9760](#), Pages 115 - 116, 8 January 2011, <http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736%2811%2960006-8/fulltext>

- Cristina Gavrilovici, „Populații vulnerabile și protecții speciale” în Vasile Astărăstoe, Sana Loue, Beatrice-Gabriela Ioan, *Etica cercetării pe subiecți umani*, Ed. „Gr. T. Popa”, UMF Iași, Iași, 2010.

- Donald L. Barlett and James B. Steele, „Deadly Medicine”, *Vanity Fair*, January 2011,
<http://www.vanityfair.com/politics/features/2011/01/deadly-medicine-201101>

- Loue, Sana. *Textbook of Research Ethics. Theory and Practice*.(New York: Kluwer, 2002).

- Mihaela Frunză, *Expertiză etică și acțiune socială*, Tritonic, 2012.

- Jon Ronson, *Testul psihopatului. O călătorie prin industria nebuniei*, Ed. Art, 2011.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Ce este expertiza etică?	-seminar interactiv pe bază de discuții	

Domenii și cadre ale expertizei etice	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Expertiza etică și filosofia	-seminar interactiv pe bază de	

	discuții	
Expertiza etică și „criza” umanităților	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Aspecte etice ale cercetării biomedicale	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Studiu de caz. Evaluare și expertiză în cadrul normativ al cercetării din România	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Studiu de caz. Problema populațiilor vulnerabile	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Etică și vulnerabilitate în reproducerea asistată	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Etica cercetării și disciplinele socio-umane	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Aplicații ale expertizei etice: Comitetele de etică	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Consiliere etică și consultanță etică	-seminar interactiv pe bază de discuții	
Expertiză etică și consultanță etică: aplicații propuse de studenți.	-seminar interactiv pe bază de discuții	

Bibliografie

- Dworkin, Gerald, *The Theory and Practice of Autonomy*, Cambridge University Press, Cambridge, 1988
- LaFollette, Hugh (ed.), *Ethics in Practice. An Anthology*, Blackwell, Cambridge, Mass., 1997
- Macklin Ruth, "Theoretical and Applied Ethics: A Reply to the Skeptics" in David M. Rosenthal, Fadlou Shehadi (eds.), *Applied Ethics and Ethical Theory*, University of Utah Press, Salt Lake City, 1988
- McMahan, Jeff, *Ethics of Killing: Problems at the Margins of Life*, Oxford University Press, New York, 2003, pp. 267302, 455-492
- Oderberg David S., *Applied Ethics. A Non-Consequentialist Approach*, Blackwell Publishers, Oxford, 2000.
- Singer, Peter (Ed.), *Tratat de etică*, Polirom, Iași, 2006
- Weingart Peter, Nico Stehl (Eds.), *Practicing Interdisciplinarity*, University of Toronto Press, Toronto, 2000
- Sandu Frunză, Mihaela Frunză (coord.). *Criza instituțională a filosofiei*, Ed. Limes, Cluj, 2010, 153 p., ISBN 978-973726-555-5 (poate fi descărcat de la adresa <http://sciri.wordpress.com/2010/12/06/volumul-criza-institutionala-a-filosofiei/>)
- Terry Eagleton, „The Death of Universities”, guardian.co.uk, 17 December 2010, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/dec/17/death-universities-malaise-tuition-fees?INTCMP=SRCH> -
- Hannah Richardson, „Humanities to lose English universities teaching grant”, BBC News, 26 Oct 2010, <http://www.bbc.co.uk/news/education-11627843>
- Stanley Fish, „The Crisis of the Humanities Officially Arrives”, New York Times blogs, 11 Oct 2010, <http://opinionator.blogs.nytimes.com/2010/10/11/the-crisis-of-the-humanities-officially-arrives/>
- Stanley Fish, „Crisis of the Humanities II”, New York Times blogs, 18 Oct 2010, <http://opinionator.blogs.nytimes.com/2010/10/18/crisis-of-the-humanities-ii/>
- Wendy Brown (video), „Save the University – part 6”, Sept. 23, 2009, <http://www.youtube.com/watch?v=aR4xYBGdQgw>
- Mihaela Frunză, *Expertiza etică și bioetica. Studii de caz*, Ed. Limes, Cluj, 2010, 250 p., ISBN 978-973-726-558-6
- Peter Singer, When is Research on Children Ethical? The Lancet, [Volume 377, Issue 9760](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736%2811%2960006-8/fulltext), Pages 115 - 116, 8 January 2011, <http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736%2811%2960006-8/fulltext>
- Cristina Gavrilovici, „Populații vulnerabile și protecții speciale” în Vasile Astărăstoe, Sana Loue, Beatrice-Gabriela Ioan, *Etica cercetării pe subiecți umani*, Ed. „Gr. T. Popa”, UMF Iași, Iași, 2010.
- Donald L. Barlett and James B. Steele, „Deadly Medicine”, *Vanity Fair*, January 2011, <http://www.vanityfair.com/politics/features/2011/01/deadly-medicine-201101>
- Loue, Sana. *Textbook of Research Ethics. Theory and Practice*. (New York: Kluwer, 2002).
- Mihaela Frunză, *Expertiză etică și acțiune socială*, Tritonic, 2012.
- Jon Ronson, *Testul psihopatului. O călătorie prin industria nebuniei*, Ed. Art, 2011.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

•

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală

10.4 Curs	Realizarea unei cercetari proprii conform metodologiei stiintelor umaniste Redactarea lucrării în conformitate cu standardele academice uzuale	Redactarea unei lucrari individuale scrise pe baza unei cercetari proprii	60%
10.5 Seminar/laborator	Folosirea unui limbaj adecvat, stăpânirea aparatului conceptual, utilizarea argumentelor	Analiza participarii la discutiile si dezbaterile din timpul seminarului	10%
	Redactarea lucrării în conformitate cu standardele academice uzuale	Prezentări ale textelor din bibliografia seminarului	30%
10.6 Standard minim de performanță			
capacitatea de a opera în mod corect si adecvat cu conceptele si metodologia cercetării în etica aplicată; asumarea unei cercetări științifice si documentar-bibliografice proprii; stăpânirea bazelor consultanței etice			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Prof.dr. Frunză Mihaela

Prof.dr. Frunză Mihaela

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament